



LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

1 (17)

2015-06-04

Dnr: 551-5991-14
Anl.nr: 0380-90-021

Owe Johansson
Bredsjö 102
740 21 Järlåsa

Kungörelsedelgivning

Tillstånd till djurhållning för mjölk- och köttproduktion på fastigheten Bredsjö 1:30 i Uppsala kommun

*Verksamhetskod 1:11 enligt 2 kap. 2 § miljöprövningsförordningen (2013:251).
2 bilagor*

Beslut

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län lämnar med stöd av 9 kap. miljöbalken, Owe Johansson, med organisationsnummer [REDACTED], tillstånd till djurhållning för mjölk- och köttproduktion på fastigheten Bredsjö 1:30 i Uppsala kommun.

Tillståndet gäller för djurhållning omfattande högst 640 djurenheter nötkreatur.

Miljöprövningsdelegationen godkänner med stöd av 6 kap. miljöbalken den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Villkor

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsak i enlighet med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Hantering av organiska gödselmedel och fodermedel ska ske på sådant sätt att läckage och spill till omgivningen förebyggs och begränsas och så att olägenheter inte uppkommer för närboende. Om eventuellt spill ändå uppstår ska detta tas omhand omedelbart.
3. Spridning av gödselmedel ska grundas på aktuell markkartering och anpassas till grödans behov. Markkartering av egen spridningsareal ska göras minst en gång vart tionde år. En växtnäringsbalans avseende kväve och fosfor ska upprättas för verksamheten minst en gång vart femte år.
4. På jordar som uppnått högsta och näst högsta fosforklass, P-AL klass V och klass IVB, får ingen ytterligare fosfor tillföras.
5. Bevuxna skyddszoner, minst 5,5 meter breda, ska anläggas på åkermark utmed vattendrag eller annat vattenområde som är vattenförande hela året. Skyddszonerna ska vara ständigt bevuxna och får brytas för nyinsådd högst en

- gång vart femte år eller efter godkännande av tillsynsmyndigheten. På skyddszonerna får inte gödsling eller kemisk bekämpning ske. (delegation)
6. Spridning av gödselmedel får inte ske närmare vattenförande dike, d.v.s. dike som vid spridningstillfället inte är torrt, än 5,5 meter.
 7. Spridning av gödselmedel och kemiska bekämpningsmedel får inte ske närmare vattentäkt än 25 meter.
 8. Tidpunkten för spridning av gödselmedel ska väljas så att förluster av växtnäring och olägenheter för närboende minimeras. Hänsyn ska tas till rådande och förväntade väderleksförhållanden. Spridningen ska ske under så få och koncentrerade perioder som möjligt. Vid spridning på obevuxen mark ska myllning eller nedbrukning ske så snart som möjligt och senast inom 12 timmar.
 9. Verksamhetsutövaren ska anlägga en fosfordamm utformad i enlighet med den utredning som tagits fram. Dammen ska vara färdigställd senast tre år efter att detta beslut vunnit laga kraft.
 10. Ytor närmast stallarna där djuren uppehåller sig ska vara hårdgjorda eller motsvarande och utformas så att förorenat vatten och gödsel kan samlas upp. Drivningsvägar ska utformas och skötas så att förorening av mark, ytvatten och grundvatten begränsas.
 11. Fastgödsel/djupströgödsel ska lagras på tät platta. Plattan ska utformas för att hindra avrinning till omkringliggande mark. Avrinningen från plattan ska samlas upp och avledas till gödselbrunnarna. Tillsynsmyndigheten ska godkänna den slutliga utformningen och placeringen av fastgödsellagringen. Lagringsanläggningen ska vara färdigställd senast den 31 december 2016. (delegation)
 12. Senast 1 år efter att detta beslut vunnit laga kraft ska verksamheten klara en lagringskapacitet för flytgödsel som rymmer den volym som krävs för steg 1. För det fallet att ytterligare lagringskapacitet erfordras i steg 2 ska tillsynsmyndigheten inför byggnation godkänna den slutliga placeringen och utformningen av den planerade flytgödsellagringen. (delegation)
 13. Tvättvatten från stallarna, spolvatten från spolplatta och pressvatten från lagring av ensilage ska samlas upp och avledas till gödselbrunnarna. Spolplattan ska utformas för att hindra ytavrinning.
 14. Fastgödsel/djupströgödsel får inte lagras i stuka på fält. Tillfällig lagring inför spridning får dock ske under högst 2 veckor, på det fält där gödseln ska spridas. Tillfällig lagring ska ske på plats med liten risk för utlakning av växtnäring. Tillsynsmyndigheten får medge undantag från förbudet vid enstaka tillfällen om det finns särskilda skäl. (delegation)

15. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras väl uppmärkta och på sådant sätt att förorening av mark, vatten och luft inte riskeras. Kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras nederbördsskyddat och vid behov ska förvaringsplatsen vara försedd med påkörningsskydd.

Flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska förvaras inom invallat område eller motsvarande skydd som tillsynsmyndigheten kan tillåta. Invallningar ska vara ogenomsläppliga mot det som förvaras där och dimensioneras så att de rymmer största behållarens volym och minst 10 % av övrig lagrad volym. Hantering ska ske så att spill och läckage till omgivningen förebyggs och begränsas. (delegation)

16. Buller från verksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder inte överstiger följande begränsningsvärden:
50 dBA dagtid vardagar (kl. 06.00-18.00)
45 dBA kvällstid (kl. 18.00-22.00),
samt lördag, söndag och helgdag (kl. 06.00-18.00)
40 dBA nattetid samtliga dygn (kl. 22.00-06.00)

Den momentana ljudnivån får nattetid vid bostäder inte överstiga 55 dBA.

Kontroll ska ske så snart det har skett stora förändringar i verksamheten eller på tillsynsmyndighetens begäran. Angivna begränsningsvärden ska kontrolleras genom omgivningsmätningar eller närfältsmätningar och beräkningar.

17. Senast sex månader efter det att detta tillstånd tagits i anspråk ska verksamhetsutövaren lämna in ett förslag på kontrollprogram till tillsynsmyndigheten. Kontrollprogrammet ska även innefatta ett recipientkontrollprogram för Bredsjöbäcken.
18. Senast sex månader efter det att detta tillstånd tagits i anspråk ska verksamheten lämna in en energiplan till tillsynsmyndigheten. Planen ska beskriva hur verksamheten avser att effektivisera energianvändningen och minska sin klimatpåverkan, på kort och på lång sikt.
19. Om djurhållningen upphör på fastigheten ska detta meddelas i god tid till tillsynsmyndigheten.

Delegationer

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om ytterligare villkor avseende:

- a) Brytning av skyddszoner för nyinsådd (villkor 5)
- b) Fastgödsellagring (villkor 11)
- c) Flytgödsellagringen i steg 2 (villkor 12)

d) Stukalagring (villkor 14)

e) Kemikalier (villkor 15)

Igångsättningstid

Miljöprövningsdelegationen anger ingen tid inom vilken verksamheten ska ha satts igång eftersom tillståndet avser en verksamhet som redan pågår.

Verkställighet

Miljöprövningsdelegationen bifaller sökandens yrkande om verkställighetsförordnande. Tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte har vunnit laga kraft.

Återkallelse av tidigare beslut

Miljöprövningsdelegationen återkallar med stöd av 24 kap. 3 § första stycket miljöbalken tidigare meddelat tillstånd den 8 april 1991 (dnr 2440-0930-90). Återkallelsen gäller från och med att beslutet har vunnit laga kraft och tillståndet har tagits i anspråk.

Kungörelsedelgivning

Miljöprövningsdelegationen beslutar att kungörelse om detta beslut ska införas inom 10 dagar från datum för beslutet i Post- och Inrikes Tidningar samt i ortstidningen Upsala Nya Tidning, (se bilaga 2). Kungörelsedelgivningen sker enligt reglerna i 47 och 49 §§ delgivningslagen (2010:1932).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Sökanden bedriver idag konventionell växtodling och djurhållning för mjölkproduktion med 340 mjölkkor plus rekrytering. Den tillståndssökta utökningen innebär, i ett första steg, att antalet mjölkkor utökas till 440 st plus rekrytering. I ett andra steg planerar verksamheten att föda upp tjurkalvar till slakt. Det totala antalet djurenheter kommer att öka ifrån dagens 438 till 632 vid full utbyggnad.

Tidigare tillstånd

Verksamheten bedrivs i enlighet med tillstånd enligt miljöskyddslagen meddelat av Länsstyrelsen i Uppsala län, dnr 2440-0930-90, den 8 april 1991. Sökanden har efter anmälan till Miljö- och hälsoskyddsnämnden utökat verksamheten i två omgångar.

Samråd

Myndighetssamråd hölls den 20 maj 2014. Länsstyrelsen i Uppsala län och Miljökontoret i Uppsala kommun fanns representerade. De närboende bjöds in till samråd genom ett personligt brev med möjlighet att lämna synpunkter muntligen eller skriftligen. Ett informationsmöte med Bredsjö Tomtägarförening genomfördes den 29 juni 2014.

Länsstyrelsen i Uppsala län meddelade i beslut, dnr 551-3236-14, den 6 oktober 2014 att den planerade verksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Ärendets handläggning

Ansökan med miljökonsekvensbeskrivning kom in till Miljöprövningsdelegationen den 14 oktober 2014. Efter kompletteringar kungjordes ansökan i Upsala Nya Tidning och remitterades till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Uppsala och Länsstyrelsen i Uppsala län. Ett yttrande kom in från Miljö- och hälsoskyddsnämnden. Sökanden bereddes tillfälle att bemöta yttrandet men avstod.

Ansökan med yrkanden, åtaganden och förslag till villkor

Yrkanden

Sökanden anhåller om verkställighetsförordnande. Sökanden yrkar på att utökningen vid behov sker i två steg inom sju år från det att tillståndet tagits i anspråk.

Åtaganden

Sökanden åtar sig att inte gödsla med stallgödsel på skiftet närmast sommarstugeområdet. Sökanden åtar sig att bygga två till tre mötesytor längs vägen in till anläggningen. Ytorna kommer att dimensioneras utifrån en personbil och anläggas utan att skada den befintliga allén. Åtgärden görs i syfte att öka framkomligheten och trafiksäkerheten på den smala vägen.

Förslag till villkor

Verksamheten föreslår följande villkor utöver det som följer av gällande lagar, förordningar och föreskrifter.

- Flytande kemikalier och farligt avfall förvaras i utrymmen som förebygger och hindrar läckage till mark och ytvatten.
- Avfall ska hanteras på sådant sätt att det inte medför smittorisk eller olägenheter för människors hälsa eller miljön.
- Spridning av stallgödsel får inte göras närmare vattentäkt än 50 m.
- Det ska finnas en minst 6 m bred ständigt gräsbevuxen skyddszon mot blåmarkerat vattendrag och sjö, räknad från vattnets högvattenstånd. Skyddszonen ska sås om vid behov.
- Areal som ägs eller arrenderas av verksamheten ska ha markkarterats avseende fosfor, kalium och pH för att användas som underlag och underlätta planeringen av behovet av tillförsel av näringsämnen och för gödselspridningen. Markkarteringen ska vara gjord tidigast under 2000-talet.
- Tidpunkten för spridning av stallgödsel ska väljas så att förluster av växtnäring minimeras. Spridningen ska ske under så få och korta perioder som möjligt. Hänsyn ska tas till rådande och förväntade väderleksförhållanden så att minsta möjliga näringsförlust och olägenhet för närboende uppstår.
- En växtnäringsbalans avseende kväve, fosfor och kalium ska upprättas vid större förändringar i verksamheten avseende djur och näringsämnen.

- Gödseln ska, inom och utom anläggningen, hanteras på sådant sätt att läckage och spill förhindras och så att olägenheter för människors hälsa och trevnad inte uppkommer. Drivningsvägar ska utformas och skötas så att förorening av yt- och grundvatten förhindras.
- Buller från verksamheten ska begränsas så att den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder som riktvärde* inte överstiger
50 dB (A) dagtid vardagar (kl.07-18),
45 dB(A) dagtid lördag, söndag och helgdag (kl. 07-18),
45 dB(A) kvällstid (kl. 18-22) och
40 dB(A) nattetid (kl. 22-07)

Om hörbara toner eller impuls ljud förekommer ska de angivna värdena för ekvivalent ljudnivå sänkas med 5 dB (A)-enheter. Momentana ljud mellan kl. 22-07 får som riktvärde* inte överstiga 55 dB (A) vid bostäder.

*Med riktvärde avses ett värde som om det överstigs medför en skyldighet för bolaget att vidta sådana åtgärder att värdet kan hållas.

Sökandens beskrivning av verksamheten

Familjen Johansson har bedrivit verksamhet på Bredsjö Gård sedan år 1982. År 2013 producerades mjölk från 340 kor. Verksamheten har 396 ha åkermark i konventionell odling, främst vall och naturbeten. Spridningsavtal finns för ytterligare 90 ha. Verksamheten planerar att utöka antalet mjölkkor till 440 plus rekrytering. Utökningen innebär att ett ungdjursstall om 26×40 m, en plansilo med två fack och ett nytt förvar för flytgödsel kommer att byggas. De ungdjur som idag hålls på en annan gård kommer efter utökningen att kunna flyttas hem till Bredsjö. I ett andra steg planerar verksamheten att förlänga den planerade stallbyggnaden med 40 meter och utöka lagringskapaciteten för flytgödsel ytterligare. På så sätt kommer verksamheten kunna behålla de tjurkalvar som idag säljs och istället föda upp dessa till slakt. Den planerade köttproduktionen omfattar 87 gödtjuror i åldrarna 1-6 månader och 140 gödtjuror i åldrarna 6-14 månader. Antalet djurenheter kommer således öka från dagens 438 djurenheter till 570 djurenheter i steg 1 och till 632 djurenheter i steg 2.

Miljökonsekvensbeskrivning

Lokalisering

Anläggningen ligger i en böljande terräng med omväxlande beten, åkermark, åkerholmar och skogsdungar. Avståndet till Järlåsa i sydost är 1,7 km. Inom en radie på 500 meter från anläggningen ligger fem fastigheter varav två egna, samt södra delen av ett sommarstugeområde med ca 20 sommarstugor. Två fastigheter ligger i vidriktningen i nordost, men utanför 500 m gränsen. Den förhärskande vindriktningen är sydvästlig så dessa fastigheter kan vara störningskänsliga om vinden ligger på.

Verksamheten har utrett två möjliga placeringar för den nya stallbyggnaden. Antingen byggs stallet invid det befintliga stallet. Placeringen ligger inom produktionscentrum och är lämplig utifrån behovet av att samordna mjölkproduktionen. Den alternativa placeringen är ute på åkermarken närmare

Bredsjöbacken. Alternativet skulle placera stallen längre ifrån närmsta grannar men ta större areal åkermark i anspråk. Sökanden förordar det första alternativet. Hagmarkerna öster om gården klassas med mycket höga naturvärden (klass 1) utifrån Naturvårdsverkets Ängs- och hagmarksinventering och Jordbruksverkets Ängs- och betesmarksinventering. Det finns många skyddsvärda gamla träd i anslutning till gården och i allén längs vägen intill gården. Inga stora träd kommer att avverkas i samband med utökningen.

Området omfattas inte av detaljplan men finns med i Uppsala kommuns översiktsplan från år 2010 där markerna invid/runtom Bredsjön är avsatta bl.a. som närrekreationsmarker.

Gödselhantering

Verksamheten kommer, precis som idag, att i huvudsak använda sig av flytgödselsystem och djupströgödsel där djurhälsan kräver det. Anläggningen har tre flytgödselbrunnar om totalt 5800 m³ samt två pumpbrunnar om tillsammans 250 m³, totalt 6050 m³. Lagringskapaciteten för åtta månaders lagring efter utökning i steg 1 motsvarar 10 095 m³. Förutsatt att gödtjurarna hålls på flytgödselsystem ökar lagringsbehovet efter utökningen i steg 2 med 1000 m³. Sökanden har redogjort för två alternativ till hur utökningen av flytgödsellagringen kommer att ske. Antingen kommer den i ansökan redovisade gödselbrunnen på 4000 m³ byggas större så att den rymmer hela volymen redan i steg 1, eller så kommer ytterligare en mindre brunn på 1000 m³ att anläggas i steg 2. Den mindre brunnen kommer i sådana fall läggas i raden av flytgödselbrunnar på fastighet Bredsjö 1:30. Sökanden har inte tagit in offerter för de olika lösningarna och värderar flexibilitet i frågan. Flytgödselbrunnarna kommer att täckas med naturligt svämtäcke. Påfyllning sker underifrån och verksamheten undviker att röra upp täcket annat än när brunnarna töms helt på hösten.

Djupströbäddarna för de äldre kalvarna ligger minst 8 månader och gödglas ut och läggs på fält för kompostering under våren. Lagring av djupströgödsel i stall får räknas in som lagringskapacitet. Djupströgödsel för kalvar yngre än två månader behöver gödglas ut under tiden för spridningsförbud. Gödseln innehåller mest halm och läggs idag i stuka på en äldre vall som sedan bryts under sommaren. Djupströgödseln från de äldre kalvarna plöjs ner på hösten i samband med att vallarna anläggs. Flytgödseln sprids i huvudsak på våren i växande gröda med slangspidare.

Utifrån grundbestämmelserna i SJVFS (2004:62) och schablonvärden på djurslagens fosforutsöndring behöver sökanden ca 390 ha spridningsareal vid full utbyggnad. Sökanden har redan idag tillgång till den nödvändiga arealen genom den egna brukade marken och spridningsavtal. Sökanden har även möjlighet att avyttra stallgödsel till en växtodlingsgård i närområdet.

Utsläpp till vatten

Gårdens marker gränsar till Bredsjön i väster. Närmaste blåmarkerat vattendrag, Bredsjöbacken, kommer rinnande nordväst om Bredsjön och ut i denna, igenom gårdens marker och ut till Sävaån i öster samt vidare ut till Lårstaviken och Mälaren. Bredsjöns ekologiska status är otillfredsställande. Huvudproblemen är

övergödning och morfologi. Bredsjöbäckens ekologiska status, både uppströms och nedströms Bredsjön, är måttlig, samma status gäller för Sävaån i öster. Lårstaviken och Mälarens ekologiska status är otillfredsställande. Miljökvalitetsnormen är att god ekologisk status ska uppnås år 2021. Sökanden anser att övervakning av Bredsjöbäcken kan ingå i egenkontrollen.

Verksamheten uppskattar näringsöverskottet till 175 kg kväve per hektar och år och 9 kg fosfor per hektar och år. Siffrorna är baserade på 2013 års växtnäringsbalans. År 2013 var ett mycket torrt år där insatserna i växtodlingen i många fall inte gav avkastning i önskad grad.

Sökanden har i ansökan listat ett flertal åtgärder som vidtas för att minska näringsläckaget. Idag hålls ett 10 till 15 meter brett skyddsavstånd till blåmarkerade vattendrag vid gödselspridning. Årliga växtnäringsbalanser och gödslingsplaner upprättas. Flytgödseln sprids med slangspredare. 90 % av den brukade arealen utgörs av vall och här sprids flytgödseln i växande gröda. Verksamheten håller ett skyddsavstånd på 50 meter vid gödselspridning intill vattentäcker.

För att undvika yt- och grundvattenförorening från gårdsplanen, och drivningsvägar invid stallarna, kommer verksamheten att cementera ytor för transport av foder till utfodringsplatserna. Drivningsvägen över bäcken hårdgörs och görs så bred att det finns en gräskant på sidorna. Tvättvatten från mjölkkrummet, tvättvatten från stallarna, spolvatten från spolplattan och vatten från personalutrymmet i det befintliga stallet avleds till gödselbrunnarna.

Utsläpp till luft

Nedfall av ammoniakgaser bidrar till både försurningen och övergödningen. Sökanden uppskattar att utökningen kommer att innebära att ammoniakavgången från stall och lagring av gödsel kommer att öka till totalt 9700 kg per år. Beräkningen baserar sig på schabloner och ska endast ses som en grov uppskattning.

I syfte att minska ammoniakavgången kommer verksamheten att slangsprida i växande gröda eller när detta inte är möjligt snabbt bruka ner gödseln. Gödseln kommer att spridas när risken för ammoniakförluster är små dvs. undvika soliga och varma dagar. Verksamheten arbetar kontinuerligt för att optimera utfodringen och på så sätt minska kväveöverskottet.

Lukt

Den förhärskande vinden är huvudsakligen sydvästlig. Risken för luktstörning är som störst vid spridning av gödsel. I syfte att minska luktstörningen sprids ingen stallgödsel på skiftet närmast sommarstugeområdet. Vid sidan av spridningen bedömer sökanden att lukt från stallarna är den största luktkällan. Stallarna ventileras med hjälp av självventilation vilket bidrar till att minska luktstörning, energiåtgång och buller.

Energi- och vattenhushållning

Den befintliga verksamheten förbrukar 350 MWh och 45 m³ diesel per år. Sökanden uppskattar att den utökade verksamheten kommer att förbruka ca 550 MWh och

55 m³ diesel per år. Den årliga vattenförbrukningen kommer att öka från dagens 15 400 m³ till 23 250 m³. Vattnet tas från två egna vattentäkter. Sökanden bedömer att vattentillgången är riklig. Verksamheten genomgick år 2014 Energikollen via Greppa Näringen. De förbättringsmöjligheter som lyfts fram i utredningen var att byta ut den traktordrivna gödselpumpen och spannmålskrossen mot eldrivna alternativ samt att skaffa nattbelysning med lågenergilampor till stallarna. Verksamheten har redan idag låg energiförbrukning men kommer självfallet att försöka nå lösningar som är så energisnåla som möjligt.

Transporter

Utökningen kommer att medföra att antalet transportrörelser ökar med 30 %. Både de interna och de externa transportererna kommer att öka i antal. I syfte att öka framkomligheten och trafiksäkerheten kommer sökanden att anlägga två till tre mötesytor för personbilar längs med vägen in till anläggningen. Anläggandet kommer inte att påverka träden i allén.

Buller

De ökande transportererna kommer att medföra visst ökat buller. Diskning av mjölkrobotarna ger upphov till en tillfällig störning. Övergången till foderlagring i plansilos kommer att resultera i minskat buller. Verksamheten har inte haft några klagomål på buller.

Kemikalier och avfall

Verksamheten bedrivs konventionellt. De kemikalier som används är främst disleolja till fordon/maskiner, smörjoljor, fett glykol m.m. till verkstadsarbeten, ogräsmedel och mineralgödsel i växtodlingen samt maskindiskmedel till mjölkkningsutrustningen. Diseltanken är invallad. All sprutning lejs in och inga preparat förvaras på gården.

De viktigaste avfallstyperna i verksamheten är ensilageplast, gödselsäckar, rengjorda plastemballage, metallskrot, spillolja, oljefilter, fordonsbatterier och kadaver. Farligt avfall förvaras i miljöboden och hämtas upp av Nemax miljöhantering en gång om året. Kadaver förvaras i betongbehållare på skuggig plats i väntan på borttransport, som regel inom två dagar. Den ökade produktionen kommer inte nämnvärt öka avfallsmängderna. Mängden plastemballage, som idag återvinns, kommer att minska vid övergången från rundbalar till plansilolagring.

Yttranden

Miljö- och konsumentnämnden

Nämnden har fått tillfredsställande kompletteringar på de frågetecken som fanns i ansökningshandlingarna. Nämnden har inget att erinra mot en utökning av verksamheten enligt ansökan.

I kompletteringsskedet tog nämnden upp ett par punkter med bäring på det slutliga tillståndsbeslutet. Verksamheten har/har haft negativ påverkan på tillståndet i Bredsjöbacken, genom läckage av pressvatten och översvämning av pumpbrunn. Flera åtgärder har gjorts för att minska påverkan, vilka bedöms ha en positiv effekt.

Övervakning av bäcken bör ingå i verksamhetens egenkontroll, antingen i egen regi eller via det lokala vattenrådet. Utifrån energikartläggningen bör en plan tas fram för hur verksamheten avser att effektivisera energianvändningen och minska sin klimatpåverkan, på kort och på lång sikt. Denna plan kan sedan utvecklas och revideras löpande i samråd med tillsynsmyndigheten, det vill säga innehållet i planen bör inte villkoras i tillståndet.

Sökandes bemötande av yttrandet

Sökanden har bemött nämndens synpunkter i kompletteringsskedet och har avstått från att bemöta nämndens synpunkter efter kungörelse.

Miljöprövningsdelegationens bedömning

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Miljöprövningsdelegationen finner att inlämnad miljökonsekvensbeskrivning efter gjorda kompletteringar uppfyller kraven och kan godkännas enligt 6 kap. 9 § miljöbalken.

Tillåtlighet

Tillståndets omfattning

Tillståndet omfattar djurhållningen, den växtodling som sker inom ramen för verksamheten samt lagring och spridning av gödselmedel. För det fall att gödseln avyttras har sökanden endast genom avtal möjlighet att ställa krav på hur den avyttrade gödseln sprids. Sökanden kan, enligt Miljöprövningsdelegationens uppfattning, inte hållas ansvarig för eventuella olägenheter som uppstår vid spridning på annan mark än den som verksamheten själv brukar. Krav i samband med spridningen av den avyttrade gödseln bör istället ställas gentemot mottagaren.

Behandling av sanitärt avloppsvatten från personalutrymmen tas inte upp i denna prövning utan hanteras i särskild ordning av tillsynsmyndigheten. Miljöprövningsdelegationen vill påminna om att papper inte omfattas av undantaget i 17 § förordning (2013:253) om förbränning av avfall.

Tillståndet ska gälla tillsvidare. Med stöd av 22 kap. 28 § miljöbalken förordnar Miljöprövningsdelegationen att tillståndet får tas i anspråk även om beslutet inte vunnit laga kraft.

Miljöbalkens mål och miljömålen

Enligt 1 kap. 1 § miljöbalken syftar bestämmelserna i balken till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. Av de nationella och regionala miljömålen kommer verksamheten främst att påverka miljömålen ”Ingen

övergödning”, ”Ett rikt odlingslandskap” och ”bara naturlig försurning”. Om verksamheten bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i ansökan vidtas, bedömer Miljöprövningsdelegationen att den planerade verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål eller miljömålen.

De allmänna hänsynsreglerna

Enligt 2 kap. 1 § miljöbalken är alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av 2 kap. iakttas. Detta gäller när frågor om tillåtlighet och tillstånd prövas samt vid tillsyn enligt miljöbalken. Miljöprövningsdelegationen gör bedömningen att sökanden visat att verksamheten kommer att bedrivas i enlighet med de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken.

Val av plats

Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken ska det för en verksamhet som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta möjlig intrång och olägenhet för människornas hälsa och miljön. I paragrafens tredje stycke anges att ett tillstånd inte får ges i strid med en detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (2010:900). Den befintliga och utökade verksamheten ligger i jordbruksbygd och inom nitratkänsligt område enligt EU:s nitratdirektiv. Närmsta närboende, eget boende undantaget, finns på ett avstånd på 200 meter. Det har inte framkommit några negativa synpunkter på den planerade utökningen, varken vid samråd eller efter kungörelse. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att anläggningen inte omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser. Delegationen finner att sökanden visat att lokaliseringen är lämplig och i övrigt förenlig med bestämmelserna i 2 kap. 6 § miljöbalken. Miljöprövningsdelegationen anser att sökanden visat att det förordade placeringsalternativet för det nya stallet är lämpligt.

Miljökvalitetsnormer

Enligt 2 kap. 7 § andra stycket miljöbalken ska de krav ställas som behövs för att följa en miljökvalitetsnorm. Enligt 5 kap. 3 § miljöbalken ska myndigheter och kommuner ansvara för att miljökvalitetsnormer följs. Regeringen har i luftkvalitetsförordningen (2010:477) fastställt miljökvalitetsnormer för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar och ozon. Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt har, med stöd av förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön, beslutat om miljökvalitetsnormer för ytvatten- och grundvattenförekomster. Flera villkor i detta beslut syftar till att minska växtnäringssläckaget. Miljöprövningsdelegationen finner att verksamheten, om den bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i ansökan vidtas, inte kommer att medföra att någon miljökvalitetsnorm enligt ovan nämnda förordningar överskrids.

Bästa möjliga teknik

I 2 kap. 3 § miljöbalken anges att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön (den s.k. försiktighetsprincipen). I samma syfte

ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Miljöprövningsdelegationen bedömer att verksamheten, om den bedrivs i enlighet med villkoren i detta beslut och om de åtgärder som redovisas i ansökan vidtas, kommer att bedrivas i enlighet med bästa möjliga teknik.

Villkor

Miljöprövningsdelegationen anser att villkor ska föreskrivas avseende hantering av gödselmedel, avfall, kemikalier och buller. Avgörande för villkoren är bedömningen i 2 kap. 7 § miljöbalken. Här anges det att de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. och lokaliseringsprincipen i 2 kap. 6 § första stycket miljöbalken ska gälla i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

En utgångspunkt för den individuella prövningen är att verksamheten inte ska dubbelregleras genom tillståndet. Villkor som återfinns i tillämplig lagstiftning bör undvikas om det inte finns särskilda skäl att omvandla dessa lagkrav. Av Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket följer att flytgödsel ska lagras under ett stabilt svämtäcke eller annan täckning som effektivt minskar ammoniakförlusterna. Påfyllning ska ske under täckningen. Miljöprövningsdelegationen ser i det aktuella fallet inga skäl till att ställa hårdare krav än vad som följer av föreskriften eller dubbelreglera täckningen i villkor.

Miljöprövningsdelegationen har vid handläggning av detta ärende även beaktat, förorenad mark och risk för haveri men inte bedömt det motiverat med särskilda villkor i dessa frågor.

Gödselhantering (villkor 2-10)

Gödselhantering kan ge upphov till olägenhet för människors hälsa och miljön, bl.a. i form av lukt, flugor, förorening av yt- och grundvatten m.m. Verksamheten ska så långt som möjligt verka för att olägenheter för människors hälsa och miljön inte uppstår.

Rätt dosering av gödselmedel är nödvändigt för god hushållning. För detta behövs kännedom om markens och gödselns näringsinnehåll samt grödans behov av näringsämnen. Sökanden odlar i huvudsak vall. Vall är en lågintensiv gröda som inte bryts varje år. Miljöprövningsdelegationen bedömer därför att en växtnärbalans bör kunna upprättas vart femte år i stället för, det i praxis vanligt förekommande, vart tredje år. Miljöprövningsdelegationen bedömer att markkartering bör ske minst vart tionde år.

Jordbruksverkets riktlinjer för gödsling och kalkning år 2014 anger att fosforgödsling inte är ekonomiskt motiverat på marker inom fosforklass IVB och V. Endast för potatis, sockerbetor och fodermajs kan undantag vara motiverade. Den i ansökan redovisade markkarteringen visar att verksamheten i dagsläget inte brukar mark i de högre fosforklasserna. Skulle verksamheten i framtiden komma att bruka sådan mark, finns det däremot all anledning att tillämpa god resurshushållning.

Miljöprövningsdelegationen anser att det i övergödningsskänsliga områden inte är miljömässigt eller ekonomiskt försvarbart att fosforgödsla marker inom fosforklass IVB och V. Delegationen har mot bakgrund av det ovanstående valt att ställa som villkor att ingen ytterligare fosfor ska tillföras jordar som uppnått högsta och näst högsta fosforklass, P-AL klass V och klass IVB.

Skyddszoner minskar risken för ytavrinning av växtnäring och bekämpningsmedel, minskar den partikulära borttransporten av fosfor och kan även ha en positiv inverkan på den biologiska mångfalden. Att minska fosforbelastningen i Sävåns avrinningsområde är motiverat. Vattenmyndigheten har i rapporten ”Åtgärdsprogram för Sävåns och Hågaåns åtgärdsområden samt Ekolns, Gorrans, Lärstavikens, Skofjärdens och Stora Ullfjärdens närområden” uppskattat att behovet av fosforreduktion i Sävåån till 600 kg per år. Avrinningsområde är jordbruksdominerat och det är också här de största förbättringsinsatserna måste ske. Mot bakgrund av det känsliga läget och recipientens utsatthet bedömer Miljöprövningsdelegationen att det är motiverat med en högre ambitionsnivå för skyddszoner än den grundnivå som följer av Jordbruksverkets föreskrifter. Villkoret avseende bevuxna skyddszoner är, till en del, i linje med sökandens förslag. Vid spridning invid vattenförande dike, d.v.s. dike som vid spridningstillfället inte är torrt, som saknar en bevuxen skyddszon bedömer Miljöprövningsdelegationen att ett skyddsavstånd på 5,5 meter är lämpligt.

Tidpunkten för spridning är en viktig faktor för att minimera förluster av näringsämnen, såväl tid på året som aktuella väderleksförhållanden. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det inte är motiverat med ett specifikt förbud mot gödselspridning under helger. Tidpunkten ska istället väljas så att förluster av växtnäring och olägenheter för närboende minimeras och ske under så få och koncentrerade perioder som möjligt. Ett spridningsförbud under vissa tider kan stå i konflikt med en snabb och miljömässigt fördelaktig spridning. Miljöprövningsdelegationen finner inte det motiverat att villkora om generella skyddsavstånd till bostäder vid spridning av gödselmedel, utan bedömer det tillräckligt att föreskriva att hanteringen av gödselmedel ska ske på ett sådant sätt att olägenheter för närboende så långt som möjligt begränsas. Delegationen bedömer att sökanden visat att hänsyn tas bland annat genom att inte sprida stallgödsel på skiftet närmast sommarstugorna. För de fall gödsel sprids på obrukad mark är det angeläget att myllning eller nedbrukning sker omgående i syfte att minimera ammoniakavgången. Sökanden har framhållit vikten av att snabbt bruka ner gödseln när spridning inte sker i växande gröda.

Skydd av grundvatten för dricksvattenändamål har hög prioritet. Spridning av gödselmedel nära vattentäkter innebär en risk för påverkan på vattenkvalitén, både i form av bakterier och ämnen. Spridning av bekämpningsmedel riskerar att förorena vattentäkter med bekämpningsmedel och dess nedbrytningsprodukter. Faktorer som marklutning, jordart, förekomst av avgränsande dike, typ av vattentäkt m.m. påverkar risken för förorening i det enskilda fallet. Miljöprövningsdelegationen bedömer att ett skyddsavstånd på 25 meter är tillräckligt i det aktuella fallet.

Sökanden sprider och kommer att fortsätta sprida flytgödsel med slangspridning. Bandspridningstekniken är precisare och ammoniakavgången är mindre än vid

bredspridning. Miljöprövningsdelegationen ser, mot bakgrund av att verksamheten redan använder sig av bredspridningsteknik, ingen anledning att reglera spridningsteknik i villkor.

Sökanden har, parallellt med tillståndsprocessen, utrett möjligheterna att anlägga fosfordammar. Syftet är att minska näringsbelastningen tidigt i avrinningsystemet. Det saknas enligt utredningen riktigt bra platser längs det stora diket. Utredningen pekar trots det ut en lokalisering och en utformning anpassad till platsen. Tillflödet är stort vilket kommer att resultera i en lägre reningsgrad än en för klassisk fosfordamm. Sökanden är positiv att anlägga en fosfordamm på den utpekade platsen. Att minska fosforbelastningen i Sävåns avrinningsområdet är motiverat. Fosfordammar framhålls ofta som en lämplig åtgärd högt upp i avrinningsystemet. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att sökanden själv tagit initiativ till utredningen men att anläggandet inte är formulerat som ett tydligt åtagande i ansökan. Anläggandet bör göras utifrån den utredning sökanden genomfört.

Det är angeläget att uppkomsten av gödselbemängt vatten förhindras och att det vatten som uppstår i görligaste mån hindras från att förorena Bredsjöbäcken. Verksamheten har åtagit sig att hårdgöra ytor för transport av foder samt hårdgöra och bredda drivningsvägen över Bredsjöbäcken. I fall gödselbemängt vatten skulle uppkomma invid stallarna eller invid bäcken ska detta samlas upp och avledas, förslagsvis till gödselbrunnarna.

Verksamheten har idag ingen fastgödsellagring. Djupströgödseln lagras istället i stall och i stuka. Gödselbäddarnas tid i stallen får enligt Jordbruksverkets föreskrifter räknas mot den tillgängliga lagringskapaciteten. Verksamheten tar ut gödselbäddarna för de äldre djuren på våren. För de yngre djuren tas bädden ut under tiden för spridningsförbud. Djupströgödseln från de äldre djuren brukas ner på hösten i samband med att vallen anläggs. Djupströgödsel från de yngre djuren brukas ner på sommaren i samband med att vallen bryts. Hanteringen får till följd att fastgödseln lagras i stuka i upp mot ett halvår. Miljöprövningsdelegationen anser inte att det är motiverat att lagra djupströgödsel i fält under så lång tid. Stukalagring är en tillfällig åtgärd inför spridning och inte ett godtagbart alternativ till långvarig lagring. Lagringskraven i jordbruksverkets föreskrifter har kommit till för att möjliggöra en miljömässigt optimal spridning. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att förordningens krav i det aktuella fallet inte är tillräckliga för att säkerställa en miljömässigt godtagbar hantering. Delegationen har valt att reglera tillfällig lagring i stuka. En reglering av stukalagringen medför att verksamheten kommer att behöva anlägga en fastgödsellagring för djupströgödseln. Gödseln ska lagras på tät platta. Gödselbemängt vatten från fastgödsellagringen ska hindras från att infiltrera den omgivande marken och ska därför avledas till flytgödselbrunnarna. I syfte att undvika yt- och grundvattenvattenförorening ska även tvättvatten från stallarna, spolvatten från spolplattan och pressvatten från lagring av ensilage avledas till gödselbrunnarna.

Verksamheten ska, enligt Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket, ha utrymme för lagring av stallgödsel som minst motsvarar en gödselproduktion på åtta månader. Syftet är att möjliggöra en miljömässigt optimal spridning. Skäl att ställa mer långtgående krav än vad som

framgår av föreskriften har inte framkommit vad avser lagringskapaciteten för flyt gödsel. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att lagringskapaciteten för flyt gödsel i dagsläget inte uppfyller föreskriftens krav. Det är därför angeläget att utökningen av gödsellagringen kommer i tillstånd så snart som möjligt och senast 1 år efter att detta beslut vunnit laga kraft. Verksamheten har visat att man planerar för tillräcklig lagringskapacitet i utökningen. Den slutgiltiga utformningen i steg 2 är dock inte bestämd. Tillsynsmyndigheten bör ges möjlighet att fatta beslut angående den slutliga utformningen och placeringen. Det är angeläget att placeringen inte läggs närmare Bredsjöbäcken än nödvändigt.

Kemikalier och avfall (villkor 11-12)

Kemiska produkter, t.ex. bekämpningsmedel, drivmedel och eldningsolja samt avfall och farligt avfall ska förvaras och hanteras så att omgivningen skyddas mot föroreningar eller smitta. Avfall och restprodukter ska om möjligt nyttiggöras.

Buller (villkor 13)

Villkoret är utformat i enlighet med Naturvårdsverkets nya vägledning för industri- och annat verksamhetsbuller.

Igångsättningstid

Verksamheten ligger redan idag över nivån för det nuvarande tillståndet. Genom att bedriva verksamhet i nuvarande omfattning kommer tillståndet tas i anspråk omedelbart. Det är därför inte aktuellt med en igångsättningstid.

Miljöprövningsdelegationen ser dock inget hinder mot den stegvisa utbyggnaden sökanden redovisat i ansökan.

Delegationer

Regleringen av stukalagringen medför att verksamheten kommer att behöva anlägga en fast gödsellagring. Fast gödsellagringsens dimensionering är beroende av i vilken utsträckning verksamheten kan anpassa utgödslingen till spridningen.

Miljöprövningsdelegationen överlåter åt tillsynsmyndigheten att fatta beslut om fast gödsellagringsens slutliga utformning och placering, enligt vad som framgår av villkor 11. Det är angeläget att fast gödsellagringen placeras på tillräckligt avstånd från Bredsjöbäcken.

Miljöprövningsdelegationen anser det lämpligt att tillsynsmyndigheten fattar beslut i avgränsade frågor rörande skyddszoner, kemikaliehantering, placering och utformning av flyt gödsellagringen i steg 2 och stukalagring. Delegationen överlåter därför åt tillsynsmyndigheten att fatta beslut enligt vad som framgår av villkor 5, 12, 14 och 15.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen anser att verksamheten, om föreskrivna villkor iakttas, går att förena med de allmänna hänsynsreglerna och målen i miljöbalken samt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser. Tillstånd ska därför lämnas till verksamheten.

Information

Detta tillstånd befriar inte sökanden från skyldigheten att iaktta vad som gäller enligt andra bestämmelser för den anläggning eller verksamhet som tillståndet avser. Bestämmelserna i 12 kap. miljöbalken om miljöhänsyn i jordbruket samt förordningen 1998:915 om miljöhänsyn i jordbruket ska särskilt beaktas.

Vidare ska förordningen om animaliska biprodukter (EG nr 1069/2009) och Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2006:84) om befattning med animaliska biprodukter, och införsel av andra produkter, utom livsmedel, som kan sprida smittsamma sjukdomar till djur och människor beaktas.

Av djurskyddslagen (SFS 1988:534) och djurskyddsförordningen (SFS 1988:539) framgår bl.a. att stallar och anläggningar ska förprövas innan åtgärden påbörjas. Ansökan om förprovning av djurstall görs hos Länsstyrelsen.

Av 2 kap. 10 § lagen (1998:950) om kulturminnen m.m. följer att den som avser att uppföra en byggnad eller anläggning eller genomföra ett annat arbetsföretag bör i god tid ta reda på om någon fast fornlämning kan beröras av företaget och i så fall snarast samråda med Länsstyrelsen. Om en fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, ska arbetet omedelbart avbrytas till den del fornlämningen berörs. Påträffad fornlämning ska anmälas till Länsstyrelsen.

Anläggande av en fosfordamm, i den storleken som beskrivs i sökandens utredning, är anmälningspliktig vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. Anmälan görs till Länsstyrelsen.

Varje år före utgången av den 31 mars ska en miljörapport ges in till tillsynsmyndigheten (26 kap. 20 § miljöbalken). Inlämningen ska ske digitalt via svenska miljörapporteringsportalen SMP. Miljörapporten ska utformas i enlighet med Naturvårdsverkets föreskrift (NFS 2006:9) om miljörapporter för tillståndspliktiga verksamheter.

Avgift för provning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet ska enligt 2 kap. 1 § förordningen (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken betalas av den som bedriver miljöfarlig verksamhet som anges med beteckningen provningsnivå A eller B i 2 till 32 kap. miljöprövningsförordningen.

Ändrade ägandeförhållanden ska enligt 32 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (1998:899) snarast möjligt meddelas till tillsynsmyndigheten av den nya verksamhetsutövaren.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen, se bilaga 1. Skrivelsen ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 9 juli.

Detta beslut har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Uppsala län. I beslutet har deltagit länsassessor Annika Israelsson, ordförande, och miljöskyddshandläggare Ing-Marie Askaner, miljöskakkunnig. Ärendet har beretts av miljöskyddshandläggare Henning Persson.

Annika Israelsson

Ing-Marie Askaner

Henning Persson

Bilagor:

1. Hur man överklagar till Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolen.
2. Kungörelsedelgivning

Sändlista:

Länsstyrelsen i Uppsala län, Hamnesplanaden 3, 751 86 Uppsala
Miljökontoret, Uppsala kommun, 735 75 Uppsala
Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm
Havs- och Vattenmyndigheten, Box 11 930, 404 39 Göteborg
Jordbruksverket, 553 16 Jönköping
Uppsala kommun, 753 75 Uppsala

Akten

Miljöskydds enheten (IMA och HP)

Rättsenheten (AI)